

הורטי, מיקלוש (1868-1957)

(Miklos Horthy). עוצר הונגריה ב-1920-1944. הו' היה אדמירל מצטיין, ובסוף מלחמת-העולם הראשונה היה מפקד הצי של אוסטריה-הונגריה. ב-1919 עמד הו' בראש המערכה נגד המשטר הסוציאליסטי-הקומוניסטי, נכנס לבודפשט, וב-1 במרס 1920 נהיה לעוצר ממלכת הונגריה. תחילה היה משטרו אנטישמי בצורה תוקפנית, ואולם, אט אט התמתן, בעיקר אחרי הדיון ב-22 בספטמבר 1920 על החוק שהגביל את מספר התלמידים היהודים במוסדות החינוך הגבוה

(Numerus Clausus). בדרך-כלל התאפיין שלטונו באנטישמיות עקבית, רשמית ורשמית למחצה. בשנות ה-20 וה-30 ניהל הו' מדיניות פנימית שמרנית, ונשען על האריסטוקרטיה המסורתית ועל כמה יסודות קפיטליסטיים מודרניים, והיה מנהיג אהוד מאוד. מטרתו העיקרית במדיניות החוץ היתה תיקון שלום טריאנון משנת 1920, שבו נלקחו מהונגריה כשני-שלישים משטחה מלפני מלחמת-העולם הראשונה. המטרה ההיא דחפה אותו לשיתוף-פעולה הולך וגובר עם גרמניה הנאצית.

בשנים 1938-1941 אישר הו' שלושה חוקים אנטי-יהודיים, כול אחד חריף ומקיף יותר. ואולם, בשנים 1942-1943 דחה הו' את לחץ הגרמנים לכפות חוקים נוקשים עוד יותר, כגון סילוק היהודים מכול פעילות בכלכלה, אכיפת ענידת אות קלון, ריכוז בגטאות וגירוש כול היהודים למחנות ריכוז והשמדה.

לאחר כיבוש הונגריה בידי הגרמנים ב-19 במרס 1944, מינה הו' ממשלה העושה את רצונם של הנאצים, ונתן לה סמכות מלאה בכול הנוגע לצעדים נגד היהודים. קרוב ל-500,000 יהודים גורשו מהונגריה ונספו. ב-7 ביולי 1944, כאשר עדיין היו יותר מ-150,000 יהודים בבודפשט וכמה אלפי גברים יהודים עדיין היו במחנות עבודה, פקד הו' להפסיק את הגירושים. נראה שהדבר נעשה בלחץ מחאות נגד הגירושים מצד האפיפיור פיוס XII, הצלב האדום, נשיא ארצות-הברית פרנקלין דלנו רוזולט וגוסטב V מלך שוודיה, ובעקבות ההידרדרות במצב הצבאי, שהניעה אותו לנסות להגיע להסכם שביתת-נשק. ב-15 באוקטובר, לאחר נסיון נפל לשביתת-נשק, הדיחו הגרמנים את הו' ובמקומו מונה לראש המדינה פרנץ סלשי, מנהיג מפלגת 'צלב החץ' הפשיסטית.

אחרי המלחמה הרשו בעלות-הברית להו' לעבור לפורטוגל. שם כתב את זכרונותיו, והם יצאו לאור ב-1965.